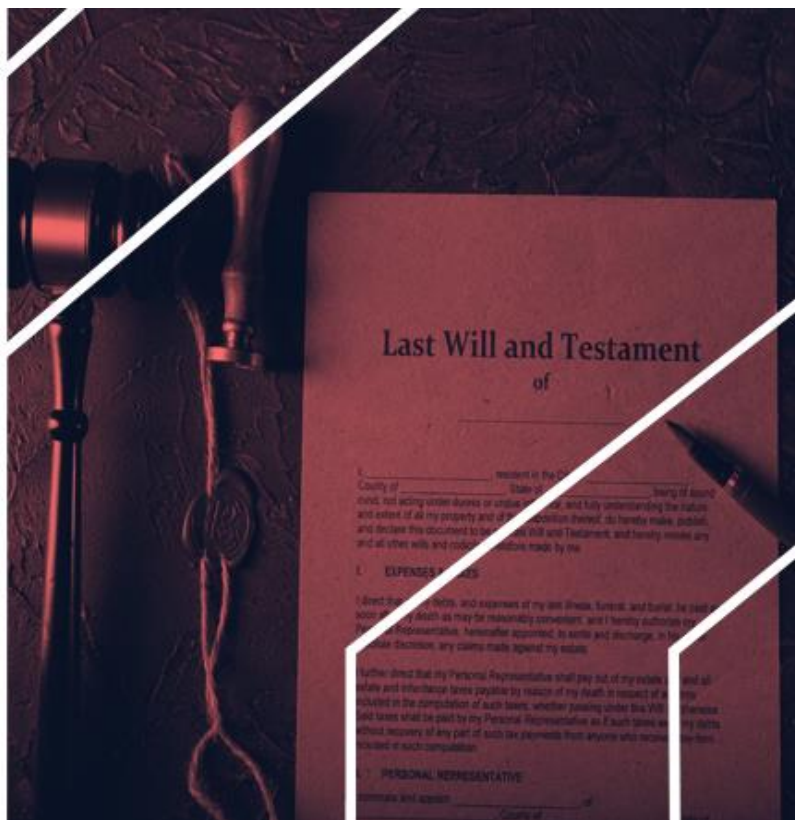

Sioufas & Associates
Law Firm

ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠ 1181/2020

ΛΟΓΟΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΗ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ Α.Π. 1181/2020

✓ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΣΙΟΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1716 και 1718 του Α.Κ. η διαθήκη συντάσσεται μόνο αυτοπροσώπως και μόνο κατά τις διατάξεις που ορίζονται στο νόμο, ενώ όταν συντάχθηκε διαθήκη χωρίς να τηρηθούν οι διατάξεις του νόμου – και ειδικότερα των άρθρων 1719-1757 Α.Κ. - η διαθήκη είναι άκυρη, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Μία από τις περιπτώσεις ακυρότητας της διαθήκης είναι και αυτή κατά την οποία η διαθήκη συντάχθηκε από πρόσωπο ανίκανο για σύνταξη διαθήκης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1719 Α.Κ. ανίκανοι προς σύνταξη διαθήκης είναι - μεταξύ άλλων - και όσοι κατά το χρόνο σύνταξης της διαθήκης δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους ή βρίσκονται σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους. Η ακυρότητα στην περίπτωση σύνταξης διαθήκης από ανίκανο είναι αφενός μεν **απόλυτη και επέρχεται αυτοδικαίως**, χωρίς να απαιτείται να

κηρυχθεί με δικαστική απόφαση, καθώς σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου 180 του Α.Κ. που ισχύουν επί ακυρότητας δικαιοπραξίας- όπως είναι και η διαθήκη- η άκυρη δικαιοπραξία θεωρείται σαν να μην έγινε εξαρχής αφετέρου δε **μη θεραπεύσιμη**, αφού και αν ακόμη υπάρξει παραίτηση του δικαιώματος δεν μπορεί να εφαρμοστεί η διάταξη του άρθρου 156 του Α.Κ., με την οποία προβλέπεται η απόσβεση του δικαιώματος λόγω παραίτησης, καθώς αυτή προϋποθέτει δικαιοπραξία σε ισχύ μέχρι της ακύρωσής της με δικαστική απόφαση. Η **παραίτηση του κληρονόμου** είτε θεωρηθεί ως **αναγνώριση της άκυρης διαθήκης** είτε θεωρηθεί ως **μη ενάσκηση του δικαιώματός του για προσβολή της ακυρότητας της διαθήκης δεν αποκαθιστά το κύρος της διαθήκης** και ως εκ τούτου: **αυτός που εγκαταστάθηκε ως κληρονόμος δυνάμει άκυρης διαθήκης**, η ακυρότητα της οποίας αναγνωρίστηκε με τελεσίδικη και αμετάκλητη δικαστική απόφαση λόγω ανικανότητας του διαθέτη για σύνταξη αυτής, **δεν αποκτά ούτε δικαιώματα ούτε υποχρεώσεις δυνάμει της άκυρης αυτής διαθήκης**, ενώ η μη προσβολή του κύρους της διαθήκης από άλλους κληρονόμους δεν αποκαθιστά την εγκυρότητα αυτής.

✓ **ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

Δυνάμει του καταλοίπου πίστωσης ανοιχτού αλληλόχρεου λογαριασμού και της σύμβασης εγγύησης υπέρ της σε αυτή αναφερομένης Τράπεζας, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1576/2004 διαταγή πληρωμής του Μον. Πρωτ. Αθηνών με αίτηση της Τράπεζας κατά των εξ αδιαθέτου, αλλά και της εκ διαθήκης κληρονόμου και εγγυήτριας της πιστούχου εταιρείας με την οποία είχε συναφθεί η ως άνω σύμβαση, με την οποία υποχρεώθηκαν να καταβάλλουν το αιτούμενο χρηματικό ποσό κατά το μέρος της κληρονομικής τους μερίδας. Κατόπιν όμως αγωγής δύο εκ των εξ αδιαθέτου κληρονόμων και υποχρέων από την ως άνω διαταγή πληρωμής κατά του εκ διαθήκης κληρονόμου αναγνωρίστηκε η ακυρότητα της δημόσιας διαθήκης λόγω ανικανότητας της διαθέτιδος εξαιτίας ψυχικών και διανοητικών διαταραχών της και μη συνειδήσεως τωνπραττομένων δυνάμει της υπ' αριθμ. 2587/1998 απόφασης του Πολ. Πρωτ. Αθηνών, η οποία κατέστη τελεσίδικη και αμετάκλητη. Κατά της ως άνω Διαταγής πληρωμής του Μον. Πρωτ. Αθηνών ο εκ διαθήκης κληρονόμος και υπόχρεος από τη διαταγή αυτή άσκησε ανακοπή, η οποία απερρίφθη δυνάμει της υπ' αρ. 1683/2007 απόφασης του Πολ. Πρωτ. Αθηνών, κατά της οποίας άσκησε έφεση ενώπιον του Εφετείου Αθηνών, το οποίο δυνάμει της υπ' αρ. 845/2008

απόφασής του δέχτηκε την έφεσή του, εξαφανίζοντας την προαναφερόμενη απόφαση του Πολ. Πρωτ. Αθηνών και ακυρώνοντας την ως άνω διαταγή πληρωμής.

Κατά της ως άνω υπ' αριθμ. 845/2008 απόφασης του Εφετείου Αθηνών ασκήθηκε αίτηση αναίρεσης λόγω :

- **εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του Α.Κ. 131, 180, 1718, 1719 και 1884-1886** (λόγος ο οποίος απερρίφθη, αφού ουδένα δικαίωμα αποκτά ο εκ διαθήκης κληρονόμος από άκυρη διαθήκη, ενώ είναι νομικά αδιάφορη η μη άσκηση αγωγής από άλλους κληρονόμους για αναγνώριση της ακυρότητάς της, καθώς η ακυρότητα της διαθήκης επέρχεται αυτοδικαίως χωρίς κήρυξη αυτής με δικαστική απόφαση ούτε είναι θεραπεύσιμη ούτε εφαρμόζεται η διάταξη του άρθ. 156 Α.Κ.)

- **παραδοχής δεδικασμένου που προκύπτει από την υπ' αρ. 2587/1998 απόφαση του Πολ.Πρωτ.Αθηνών σχετικά με το κύρος της διαθήκης και δεσμεύει τους μη συμμετέχοντες κληρονόμους και τον εκ διαθήκης κληρονόμο** (λόγος ο οποίος απερρίφθη, καθώς το Εφετείο δεν αναφέρθηκε στην ως άνω απόφαση παρά στα πλαίσια του ουσιαστικού ελέγχου της ανακοπής ως δικαστικού τεκμηρίου σχετικά με την έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης στην έκδοση διαταγής πληρωμής σε βάρος του).

- **αοριστίας της ανακοπής** (λόγος ο οποίος απερρίφθη, καθώς δεν προτάθηκε στο Εφετείο ούτε αναγράφεται στο αναιρετήριο).

- **έλλειψης νόμιμης βάσης λόγω ανεπαρκών αιτιολογιών** (λόγος ο οποίος απερρίφθη, καθώς αρκεί η αναφορά της ακυρότητας της διαθήκης, χωρίς αναφορά του λόγου αυτής).

- **εσφαλμένης μη παραδοχής της ιδιότητας του αναιρεσείοντα ως κληρονόμου δυνάμει Πιστοποιητικού Κληρονομητηρίου κατά παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 1962 Α.Κ.** (λόγος ο οποίος απερρίφθη, καθώς το κληρονομητήριο δημιουργεί νόμιμο μαχητό τεκμήριο δυνάμενο να ανατραπεί σε κάθε άλλη δίκη από τον έχοντα έννομο συμφέρον).

✓ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Απορρίπτοντας όλους τους προταθέντες λόγους αναίρεσης ο Άρειος Πάγος με την κρινόμενη υπ' αρ. 1181/2020 απόφαση του (Α2 Πολιτικό Τμήμα) αποδέχεται ότι:

- Η διαθήκη που συντάχθηκε από πρόσωπο που στερείται της ικανότητας αυτής λόγω ψυχικών ή και διανοητικών διαταραχών είναι **αυτοδικαίως άκυρη και η ακυρότητα δεν θεραπεύεται.**

- Η παραίτηση του κληρονόμου να προσβάλει την ακυρότητα της διαθήκης είτε με την έννοια της αναγνώρισης της άκυρης διαθήκης είτε ως παραίτηση από το δικαίωμα προσβολής της δεν αποκαθιστά το κύρος της διαθήκης, αλλά αποτελεί στην πρώτη περίπτωση «ενδεχόμενη εξώδικη ομολογία» ως προς την ανυπαρξία ελαττωμάτων που συνεπάγονται ακυρότητα, ενώ στην δεύτερη περίπτωση η παραίτηση χρήζει υποβολής της **στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου**, όταν αφορά κληρονομιαία ακίνητα.

- Αυτός που εγκαταστάθηκε κληρονόμος σε άκυρη διαθήκη δεν αποκτά ούτε δικαιώματα ούτε υποχρεώσεις, η διαθήκη δε **δεν ισχυροποιείται λόγω μη προσβολής του κύρους της από τους λοιπούς εξ αδιαθέτου κληρονόμους.**

Ελεονώρα Αναγνώστου

D.E.A. Droit Economique et Social

Université Paris IX-Dauphine